

nieuwe
Bijbel
weetjes!

HANNA HOLWERDA

ILLUSTRATIES
WILLEKE BROUWER

nieuwe
**Bijbel
weetjes!**

ontdek meer over de tijd
van de Bijbel

Ĵ/ark media

Eerder verscheen:

nieuwe Bijbelweetjes!

ontdek meer over de tijd van de Bijbel

Hanna Holwerda

ISBN 978-90-3383-448-6

NUR 746

C-NUR 020

Illustraties binnenwerk en cover: Willeke Brouwer

Ontwerp omslag: BEEEP Grafisch Ontwerp BNO

Opmaak binnenwerk: Andries Mol | studio-mol.com

© 2023 UITGEVERIJ ARK MEDIA - LEEUWARDEN

Alle rechten voorbehouden.

Uitgeverij Ark Media is onderdeel van

Jongbloed Christelijke Media te Leeuwarden.

www.jongbloedmedia.nl

Voorwoord

1 boek is niet genoeg voor alle bijbelweetjes die ik verzameld heb. Daarom heb je nu het tweede deel in handen, vol nieuwe bizarre weetjes.

Zo ontdek je

... waarom het beroep van profeet levensgevaarlijk kon zijn ...

... dat de apostel Paulus een eigen postbode had.

... en diezelfde Paulus allerlei sporttips geeft.

En je leest over

... de niet zo frisse manier van kleding maken, waarbij het leer moest weken in urine.

... dat veel mensen een slecht gebit hadden – niet door het snoepen, maar door het steengruis in het meel.

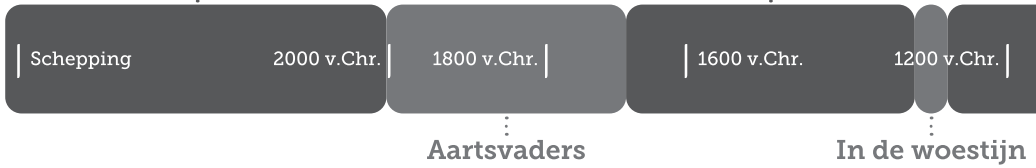
... bijzondere gebouwen uit de tijd van de Bijbel, die je nog steeds kunt bezoeken!

En nog veel meer. Veel leesplezier!

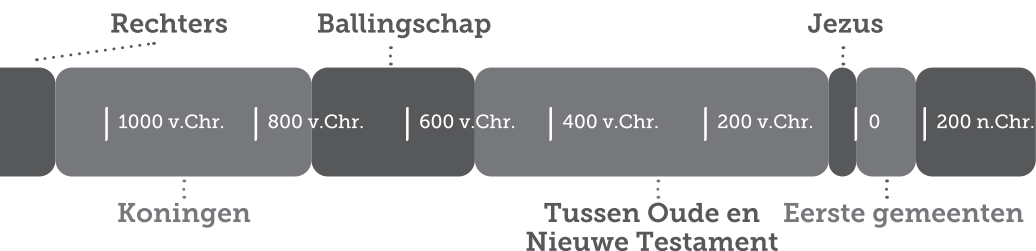
Hanna Holwerda

Oerverhalen

Volk Israël in Egypte

De verhalen in de Bijbel gaan over een periode van duizenden jaren. In zo'n lange tijd kan er veel veranderen. Huizen worden steeds steviger en groter gebouwd, de steden groeien. Mensen ontdekken hoe ze ijzer kunnen bewerken, stoffen kunnen verven, spullen kunnen maken. In dit boek staat bij de teksten aangegeven om welke periode uit de bijbelse tijd het gaat. De periodes kun je terugvinden in de tijdbalk hierboven.

Verhalenboek

De Bijbel is geen geschiedenisboek, maar een boek vol verhalen. Die verhalen zijn vaak eerst doorverteld, voordat ze zijn opgeschreven.

Soms zitten daar jaren of zelfs eeuwen tussen.

De Bijbel bestaat uit een heleboel verschillende bijbelboeken. Van geen enkel bijbelboek hebben we de eerste versie gevonden. Alleen maar overgeschreven versies.

Inhoud

Geld en handel	11
Kopen en verkopen	11
De koning van de handel	14
Waarmee kun je betalen?	18
Belasting – geld voor de regering	23
Wat voor werk doe jij?	27
Drie veel voorkomende beroepen	27
In de bouw	32
Minder bekende beroepen	37
10x Bijbelse patiënten	41
Ziek zijn	45
Allerlei ziekten	45
Zo word je weer beter	50
10x Feest	54
In de mode	58
Kleding	58
Speciale kleding voor een bijzonder beroep	63
Over staven en mantels	67
Als je haar maar goed zit	73
Sieraden en make-up	77

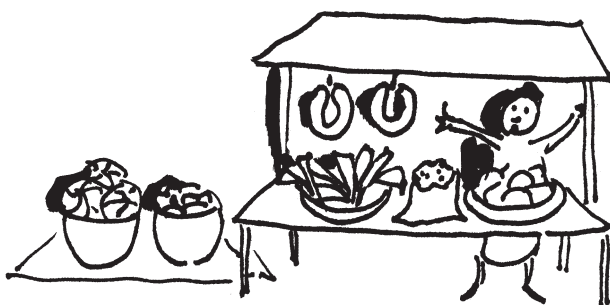
Vrije tijd	81
Spelletjes en sporten	81
Verhalen en muziek	86
Op reis	91
Reizen over land	91
Reizen over zee	95
10x Vreemde goden	99
Israël, een gelovig volk	103
Leven als gelovige	103
Een afspraak met God	106
Het huis van God	110
In de tijd van het Nieuwe Testament	115
10x Het ontstaan van de Bijbel	119
Tien weetjes die de schrijver nog niet wist	124

Geld en handel

KOPEN EN VERKOPEN

Dat wat de boeren overhebben aan groente en fruit brengen ze naar de markt om te verkopen. Als de boeren steeds meer verbouwen, hoeven er minder mensen boer te zijn. Zo komen er meer ambachtslieden. Zij maken voorwerpen van allerlei producten. Die verkopen ze en van het geld dat ze ervoor krijgen, kunnen ze zelf voedsel kopen.

De eerste markten

Als in de tijd van het Oude Testament de steden groeien, ontstaan de eerste markten. Zo komt de handel op gang. Boeren verkopen er hun producten. Soms komen er handelaren van ver die hun kraampje opzetten.

Markt in Jeruzalem

TIJD VAN JEZUS

In de tijd van Jezus zijn er wel zeven markten in Jeruzalem. Mensen die spullen op de markt willen verkopen,

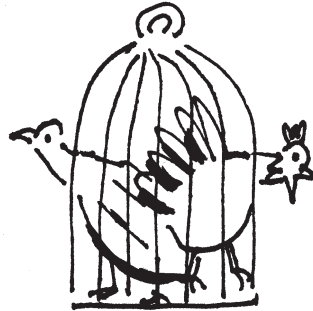
moeten veel belasting betalen. Daardoor worden de spullen zelf ook veel duurder. Op de markten lopen inspecteurs rond die alles goed in de gaten houden. Bijvoorbeeld of de weegschalen wel eerlijk zijn afgesteld en of ze schoon genoeg zijn.

Markt op het tempelplein

TIJD VAN JEZUS

Veel mensen komen naar Jeruzalem om een offer te brengen in de tempel. Maar als je van ver komt, wil je niet de hele weg een offerdier meenemen. Daarom kun je die kopen op het plein bij de tempel. Er is een hele markt ontstaan.

Jesus is hier niet blij mee. In de Bijbel lees je hoe Hij de kraampjes omgooit en roept: 'Jullie maken een markt van het huis van mijn Vader!'

Handel met andere landen

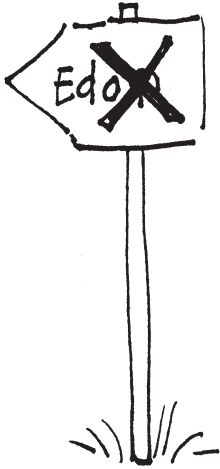
KONINGEN

In de tijd van de koningen komt de handel met andere landen op gang. De mensen hebben steeds vaker producten nodig die uit een ander land komen. Denk aan speciale stoffen voor kleding, metaal of hout. Het land wordt steeds rijker, en de mensen (vooral de koningen) willen meer luxe. Ook veroveren de koningen gebieden waar karavanes langstrekken. Opeens trekken ze nu ook door Israël.

Knooppunt van handelswegen

Het land Israël in de tijd van de koningen ligt op een knooppunt van handelswegen. Karavanes met goederen

uit het huidige Turkije en Syrië trekken naar Egypte en Esjon-Geber, vlak bij het huidige Eilat aan een uitloper van de Rode Zee. Ook langs de kust varen schepen af en aan. Een deel van de goederen wordt vanaf de kust over land verder vervoerd.

Handelsroutes naar Egypte

VAN EGYPTE NAAR HET BELOOFDE LAND

Door de woestijn lopen verschillende handelsroutes. Eén van die wegen wordt de 'koninklijke hoofdweg' genoemd. Deze loopt door het gebied van de Edomieten. Als het volk Israël van Egypte naar het beloofde land trekt, verbieden de Edomieten het volk door hun land te trekken zodat het volk een grote omweg moet nemen. Een andere weg uit die tijd wordt 'de weg door de woestijn' genoemd.

Geen man, geen geld

RECHTERS

Vrouwen in de tijd van het Oude Testament mogen zelf geen geld verdienen. Dat doet de man. Als je man overleden is, zoals bij Naomi en Ruth, heb je dus een groot probleem. Die vrouwen hebben de hulp van anderen nodig om aan eten te komen. Gelukkig heeft God veel regels gegeven om ervoor te zorgen dat er goed voor weduwen en wezen wordt gezorgd.

Geld en handel

DE KONING VAN DE HANDEL

KONINGEN

Als er iemand goed is in handeldrijven, dan is dat wel koning Salomo. In zijn tijd strekt het rijk zich uit tot en met Aram met de stad Damascus in het noorden, tot en met Edom in het zuiden en tot aan de kust van de Middellandse Zee in het westen. Er is weinig oorlog en het gaat goed met het land. Er zijn dus volop mogelijkheden om handel te drijven.

En dat komt goed van pas, de rijke koning Salomo houdt van luxe en heeft een grote hofhouding om te onderhouden.

Handel in plaats van oorlog

Salomo is koning over Israël. Op een dag krijgt hij een boodschap van koning Chiram uit Tyrus. Vaak zijn koningen in die tijd vijanden, maar koning Chiram pakt het anders aan. Hij wil vriendschap sluiten. Koning Salomo stuurt een boodschap terug. Hij heeft een heel plan bedacht. Hij wil een tempel voor God bouwen, en daar heeft hij allerlei materialen voor nodig. Misschien kan koning Chiram hem daarbij helpen.

Koning Chiram uit Tyrus

Tyrus is een belangrijke stad aan de Middellandse Zee. De stad hoort bij het land Fenicië. De Feniciërs zijn de belangrijkste handelaren in die tijd.

Cederhout

Koning Chiram levert Salomo cederhout, koning Salomo geeft er wijn, graan en olijfolie voor terug. Het cederhout groeit in de Libanon en staat bekend als het mooiste hout dat je kunt krijgen. In de tijd van de Bijbel is er een enorm woud. Nu groeien er op die plek nog maar een paar enorme cederbomen.

Het cederhout wordt onder andere gebruikt voor de tempel die koning Salomo bouwt. Van de grote boomstammen worden vloten gemaakt. Deze worden langs de kust vervoerd. Het moet een flinke klus zijn geweest om het hout in Jeruzalem te krijgen.

